JeugdStem
vertrouwenspersonen akj

Ken je rechten

Rechten van jongeren die wonen in een pleeggezin

Informatie kinderen en jongeren
2025

Hallo,
met Jeugstem.
Vertel maar,
ik ben er.

Wil je contact met een vertrouwenspersoon?

Bel gratis: 088 555 10 00
Chat: www.jeugdstem.nl

Scan QR code om te chatten

Opkomen voor jezelf in de pleegzorg

Hoi! Je woont in een pleeggezin, of gaat daar binnenkort wonen. In het pleeggezin doen ze hun best om het zo normaal mogelijk te maken. Maar soms is het gewoon anders. Andere mensen, andere regels. In dit boekje leggen we daarom uit wie wat beslist en wat jouw rechten zijn.

Ook lees je hoe je voor jezelf kan opkomen! Want als je ergens recht op hebt, *móeten* anderen dat voor jou doen. Denk aan zorgen voor zakgeld, of een veilige plek bieden om te wonen. Als dat niet lukt, dan mag jij zeggen: “Hé, dit is mijn recht!”

Laat je horen bij Jeugdstem

- Pfffft.

Stel dat die diepe zucht op een dag komt doordat je iets in het pleeggezin even moeilijk vindt.Dan is het goed om te weten dat er vanuit ons - Jeugdstem, of Zorgbelang - altijd iemand voor je klaar staat.

Jij hebt namelijk recht op een vertrouwenspersoon. Dit is een (leuk) mens die helemaal los staat van álle mensen waar je (straks) mee te maken krijgt.

De vertrouwenspersoon luistert naar jouw verhaal, legt je rechten uit en helpt je actie ondernemen. Alles wat je dwarszit in het pleeggezin is welkom om te bespreken.

Bij onderwerpen die vaak moeilijk zijn om te bespreken zie je dit icoontje staan. We vinden het dan extra belangrijk dat je contact opneemt. En je 100% weet: je bent echt *nooit* te veel.

Leeswijzer

Belangrijke rechten 6

Leuk al die pagina's over je rechten, maar wat zijn rechten eigenlijk? En welke rechten zijn belangrijk als je alleen wil spieken? Ontdek ze snel en lees meteen over onze bron: de Jeugdwet.

Wie helpen mij allemaal? 14

Zó veel nieuwe gezichten!
Van pleegzorgbegeleider, kinderrechter en voogd, tot pleegouders. Allemaal willen ze het beste voor jou. Wat ze precies doen, lees je hier.

Een pleeggezin, waarom en hoe werkt het? 16

Waarom woon je in een pleeggezin? Wat zijn de regels? En wat kan je doen als jij je niet veilig voelt?

- Wonen in een pleeggezin
- Regels in een pleeggezin
- Veiligheid en hulp

Mijn hulpverleningsplan 26

Wat is een dossier en wat zit er allemaal in? Wie mag dat lezen? En hoe heb jij invloed op je eigen (hulpverlenings)plan? Jij kent jezelf het best, daarom vind je hier hoe je meebeslist.

- Hulpverleningsplan
- Dossier

18 jaar en nu? 32

18 jaar worden is bijzonder. Je bent dan volwassen en mag zelf bepalen wat je met je leven wil. Dat heeft ook invloed op de zorg die je krijgt. Benieuwd wat er kan veranderen?

Wat doet de vertrouwenspersoon? 34

Meestal gaat het in een pleeggezin heel goed. Maar wat als het eens mis gaat? Lees hier hoe een onafhankelijk vertrouwenspersoon dan voor je klaar staat en helpt.

Tip! *Vraag hulp als je iets niet begrijpt. Voor veel volwassenen is deze stof al super moeilijk, je hoeft dit dus niet in één keer te snappen!*

Belangrijke rechten

Of je nu in een pleeggezin woont, of ergens anders, élk kind in Nederland heeft rechten. Die rechten zorgen ervoor dat jij eerlijk behandeld wordt. In deze rechtenroute zie je wat de rechten zijn die veel jongeren belangrijk vinden. Hoe beter jij ze kent, hoe beter je voor jezelf op kan komen. En onthoud: als je denkt dat iemand zich niet aan die rechten houdt mag je altijd contact opnemen met je vertrouwenspersoon. Oké, goed om te weten, maar waar komen die rechten vandaan?

De vertrouwenspersoon vertelt je alles over je rechten in de jeugdzorg

De Jeugdwet

De rechten die je in dit boekje leest komen bijna allemaal uit de Jeugdwet. Dat is een lijst met regels van de overheid, die speciaal is gemaakt voor iedereen die met de jeugdzorg te maken heeft. Zo weten ook hulpverleners en je pleegouders precies wat ze wel en niet mogen doen. In de Jeugdwet staat bijvoorbeeld dat je recht hebt op goede zorg en veiligheid. Na dit hoofdstuk zoomen we hier nog apart op in. Klaar voor belangrijke rechten? Daar gaan we.

Recht op privacy

Privacy klinkt misschien wat vaag, maar betekent gewoon: jij hebt recht op je eigen ruimte en op bescherming van persoonlijke informatie. Zo heb je recht op een eigen plekje waar jij waardevolle spullen kan opbergen en je jezelf kan terugtrekken. Badkamer - en toiletdeuren moeten op slot kunnen en persoonlijke gesprekken moet je kunnen voeren zonder dat anderen dat horen. Daarnaast moet informatie over jou goed beschermd worden, zodat niet iedereen zomaar toegang heeft.

Recht om je dossier te lezen

Om goede zorg te kunnen geven schrijft een hulpverlener heel veel over je op. Al deze gegevens bij elkaar noem je het dossier. Je hebt recht om te weten wat er met jou gebeurt en wat mensen over je opschrijven en bespreken. Je hebt daarom het recht om je dossier te lezen en fouten zoals een fout gespelde naam, of geboortedatum aan te laten passen. Zie je iets in je dossier waar je het niet over eens bent? Dan mag je dit aangeven en toevoegen aan jouw dossier. In het hoofdstuk‘Mijn hulpverleningsplan en dossier’ gaan we er dieper op in.

Recht op zak - en kleedgeld

Jouw ouders moeten jou zak- en kleedgeld geven, ook als je in een pleeggezin woont. Als jouw ouders jou geen zak- of kleedgeld kunnen of willen geven, dan kun je dit met jouw pleegouder(s) bespreken. In veel gevallen zullen jouw pleegouders jou zak- en kleedgeld geven. Zij krijgen namelijk een vergoeding voor jouw pleegzorg, waaruit ook jouw zak- en kleedgeld betaald kan worden. Maak samen duidelijke afspraken over hoeveel je krijgt en wanneer je het krijgt. Komen jullie er samen niet helemaal uit? Je kunt ook altijd de vertrouwenspersoon om hulp vragen.

Mag ik een bankrekening hebben?

Als je jonger bent dan 18 jaar, dan mag alleen jouw wettelijk vertegenwoordiger een bankrekening openen en beheren. Jouw wettelijke vertegenwoordiger is bijvoorbeeld jouw ouder(s) met gezag, maar kan ook jouw pleegouders zijn als zij de voogdij hebben. Dit noemen we pleegoudervoogdij. Als jouw pleegouders geen voogdij over jou hebben, mogen ze niet jouw bankrekening inzien of beheren. Als je ouder bent dan 18 jaar, dan mag je zelf een bankrekening openen.

Recht op omgang met familie en vrienden

Je hebt recht op contact met je ouders, broertjes, zusjes, oma, opa en andere familieleden en vrienden. Hoe dat contact er uit ziet, daarover maken je pleegouders en ouders afspraken met je. Bij een ondertoezichtstelling helpt daar ook de jeugdbeschermer bij. Voorbeelden van afspraken:

- Hoe vaak zien jullie elkaar
- Waar zien jullie elkaar
- Mag je bellen of appen
- Is begeleiding nodig

Soms kan het zijn dat minder of geen omgang met je familie beter voor jou is, bijvoorbeeld als de omgang een gevaar voor jou oplevert. Dat is niet leuk, en moet altijd aan je uitgelegd worden. Jij mag daar ook wat van vinden.
Wil je zelf meer of minder contact, of vind je dat het contact niet goed loopt? Vertel het tegen je pleegouders of de pleegzorgbegeleider.
Als je vragen hebt, niet zo goed weet hoe je jouw wensen moet bespreken of dit spannend vindt, vraag dan om hulp bij de vertrouwenspersoon.

Recht op vakantie met je pleeggezin

Als een kinderrechter heeft besloten dat je in een pleeggezin moet gaan wonen, dan mag je met je pleegouders mee op vakantie. Dat geldt ook voor vakanties naar het buitenland. Je hebt hiervoor geen toestemming nodig van een ouder of voogd. Zolang de vakantie maar goed voor je is en jouw ouders en betrokken hulpverleners op de hoogte zijn. Mis je door de vakantie met het pleeggezin een omgangsmoment met je ouders? Dan kan de vakantie alsnog best doorgaan, wel moet iedereen dan goed overleggen met elkaar en moet de jeugdbeschermer toestemming geven. Zodat je bijvoorbeeld op een andere manier contact met je ouders kan hebben (zoals videobellen) en dat jullie omgang op een ander moment snel weer kan doorgaan. Als er bij jou geen sprake is van een ondertoezichtstelling, dan heb je voor een vakantie wel toestemming nodig van je ouders met gezag. Fijne reis!

Recht om zelf je geloof te kiezen

Je hebt recht om zelf te kiezen wat je gelooft. Of je nu wel, niet, of ergens een beetje in gelooft — dat mag allemaal. Geloof je? Dan moet het pleeggezin daar rekening mee houden. Bijvoorbeeld als je op een vaste tijd wil bidden, iets niet mag eten, of bepaalde kleding moet dragen. Je geloof moet altijd vrijwillig zijn. Als je pleegouders hun geloof met je willen delen, mag dat alleen als jij dat ook wil. Net als jij, mogen ze wel gewoon met hun geloof bezig zijn.

Vind je iets spannend om over te praten?

Wij zijn er voor je.

Sommige onderwerpen zijn niet altijd makkelijk om over te praten, want wat als ze boos worden, of je niet begrijpen?
De vertrouwenspersoon helpt je daarom met hoe je iets kan zeggen tegen je ouder(s), pleegouder(s), of andere hulpverleners.

Recht om gehoord te worden

Jouw stem en mening zijn belangrijk bij alles wat over jou gaat. Daarom heb je het recht om mee te denken en praten over je eigen hulpverleningsplan, de regels in je pleeggezin, of de hulp die je krijgt. Je mag overal van zeggen wat je vindt. Er moet altijd naar je worden geluisterd en je hoeft niet te wachten tot iemand je mening vraagt. Je mag deze delen met je pleegouders, of andere hulpverleners. Niet alles zal altijd gebeuren, maar ze moeten altijd goed luisteren en uitleggen wat ze met jouw mening doen.

Vanaf 12 jaar nodigt ook de kinderrechter jou uit om naar jouw mening te luisteren. Bijvoorbeeld bij het aanpassen van een omgangsregeling, of hoelang een uithuisplaatsing duurt.

Ook hier geldt: de kinderrechter moet goed naar je luisteren, maar is niet verplicht om te doen wat jij wil. De kinderrechter kijkt naar wat zij denkt dat het beste is voor jou. Soms nodigt de kinderrechter ook kinderen uit die jonger zijn.

Recht op onderwijs/school

Je hebt recht op onderwijs dat past bij je eigen leerniveau. Je moet dus naar school mogen en hulp krijgen bij het reizen en waar nodig financiële hulp krijgen, zoals bij je boeken. Naar school gaan moet zelfs. Want tot je 16 jaar bent heb je leerplicht. Na je 16e geldt er kwalificatieplicht tot je 18e. Dat betekent dat je tot je 18e naar school moet tot je bijvoorbeeld een havo-, vwo-, of mbo-2 diploma haalt. Heb je al een diploma vóór je 18e en wil je blijven studeren? Bespreek dit dan met je pleegouders zodat zij kunnen helpen.

Recht om te klagen

Vind je dat je pleegouder je niet eerlijk behandelt, of geen rekening houdt met je rechten? Dan kun je daar iets van zeggen. Dit geldt ook als je denkt dat andere hulpverleners dat doen, zoals je voogd of jeugdbeschermer. Vaak los je het met een gesprek al op, maar soms speelt er iets tussen jou en je pleegouders waardoor het moeilijk is om zelf een gesprek te starten. Kom je er samen niet uit, of vind je het spannend om dit alleen te bespreken? Vraag dan de vertrouwenspersoon om advies. Die handelt namelijk onafhankelijk, samen met jou en altijd in jouw belang.

Lukt het zelfs dan niet om het samen op te lossen? Dien dan een officiële klacht in. Je schrijft je klacht dan op via een brief of formulier en stuurt het op naar de klachtencommissie. Zij bespreken alle klachten van jongeren of hun ouders over een jeugdzorginstantie. Hoe en waar dit moet weet de vertrouwenspersoon.

Wat gebeurt er als ik een klacht indien?

Het is fijn als jouw klachten in een gesprek kunnen worden opgelost. Maar wil je geen gesprek, of lost dat niets op, dan zijn er twee opties:

1 De klachtencommissie

Gaat er iets mis wat de zorgorganisatie anders had kunnen regelen? Dan ga je naar de klachtencommissie. De klachtencommissie bestaat uit drie mensen. Komt er een klacht binnen, dan vraagt de klachtencommissie aan degene, of instantie over wie het gaat of die wil reageren. Jij wordt uitgenodigd om je verhaal te vertellen bij de klachtencommissie. Ook de persoon, of instantie over wie je klaagt, wordt uitgenodigd om zijn mening te geven. Als de klachtencommissie naar iedereen heeft geluisterd zeggen ze of je gelijk hebt of niet. Daarna geven ze een advies. Als je het fijn vindt kan de vertrouwenspersoon ook mee naar je gesprek.

2 De tuchtprocedure (SKJ)

Elke professionele hulpverlener staat geregistreerd bij het SKJ. Zij registreren of hulpverleners voldoen aan de regels om jeugdzorg te mogen geven. Als jij vindt dat hulpverleners zich niet goed aan die regels houden, dan kan je hiervoor een tuchtprocedure starten. Dit is vaak een hele uitgebreide klachtenprocedure die veel tijd kost.

Als je ooit een klacht hebt,
dan kijkt de vertrouwenspersoon
met jou welke optie het beste past.

Recht op een vertrouwenspersoon

Je hebt recht op een onafhankelijke vertrouwenspersoon. Die is er speciaal voor jou vanuit Jeugdstem, of Zorgbelang. Je kunt bij de vertrouwenspersoon terecht met vragen, zorgen of klachten. Over je pleegouder, jeugdbeschermer, andere hulpverleners of iemand van de gemeente. De vertrouwenspersoon luistert, legt dingen uit en denkt met je mee. Ook helpt die je bij het schrijven van een klacht of — als het nodig is — bij het doen van aangifte na geweld in de jeugdzorg. Je hoeft nooit toestemming te vragen om met een vertrouwenspersoon te praten. Je mag op elk moment contact opnemen.

Wie helpen mij allemaal?

Pleegouders, jeugdbeschermer, voogd, kinderrechter... Als je in een pleeggezin woont, krijg je te maken met heel wat nieuwe gezichten. Laten we de belangrijkste mensen even voorstellen:

Ik zorg voor je als pleegouder

In het pleeggezin woon je met pleegouder(s), andere jongeren en soms hun eigen kinderen. De pleegouder zorgt voor rust, ritme, gezelligheid en een plek waar jij je veilig voelt. Als je vragen hebt, ideeën wilt delen of ergens moeite mee hebt, dan kan je hier altijd met de pleegouder over praten.

De Jeugdbeschermer beschermt je welzijn

De Jeugdbeschermer beschermt je welzijn Als je een ondertoezichtstelling (OTS) hebt, is de jeugdbeschermer je vaste contactpersoon. De kinderrechter heeft bepaald dat je ouders hulp nodig hebben om het thuis weer veilig te maken. Je ouders mogen nog steeds beslissingen nemen over jou, maar alleen in overleg met de jeugdbeschermer. Het is de taak van de jeugdbeschermer om samen met jou en je ouders te zorgen dat de situatie thuis (of ergens anders) goed blijft. Wil je meer weten over de rol van de jeugdbeschermer, of vind je dat deze er te weinig voor jou is? Dan kun je dat altijd bespreken met een vertrouwenspersoon.

Belangrijke beslissingen neemt je voogd

Als je ouders geen gezag meer hebben, krijg je een voogd. Geen gezag betekent dat je ouders niets meer over jou mogen beslissen. De voogd beslist dan over alle belangrijke zaken in je leven, zoals over waar je woont, welke hulp je krijgt, en naar welke school je gaat. De voogd werkt vaak bij een jeugdzorginstelling, maar het kan ook zijn dat jouw voogd iemand is die je al kent! Een oom, tante, opa, of pleegouder bijvoorbeeld. Wie ook je voogd is, die persoon probeert altijd te doen wat het beste is voor jou. Ben je het daar niet mee eens, dan mag je dit altijd tegen je voogd zeggen of bespreken met een vertrouwenspersoon.

Pleegouders krijgen hulp van de Pleegzorgbegeleider

De pleegzorgbegeleider is er speciaal voor opvoedvragen vanuit je pleegouders. Ook maakt diegene het hulpverleningsplan. Deze ondersteuning ontvangen je pleegouders vanuit de pleegzorgorganisatie waar ze bij zijn aangesloten. Hele mond vol, maar deze organisatie zorgt naast handige zaken als geld voor jouw opvoeding ook voor de begeleiding van je pleegouders. De begeleider komt regelmatig langs, en kijkt of het thuis veilig is en je er goed kan opgroeien. Die persoon zal je dus vaak vragen hoe het met jou gaat. Daarnaast is de pleegzorgbegeleider er ook als jij vragen hebt over het wonen in het pleeggezin, of als jij ergens mee zit.

De Kinderrechter beslist als mensen het oneens blijven

Soms worden jij, je ouders en de hulpverleners het niet met elkaar eens. Dan beslist de kinderrechter. Bijvoorbeeld over een uithuisplaatsing, jeugdbescherming of omgang met familie. Ben je 12 jaar of ouder? Dan mag je de rechter vertellen wat jij ervan vindt. Dat kan in een gesprek, of via een brief. Ben je jonger dan 12? Dan mag je een brief sturen en hierin ook vragen of je met de rechter mag praten. Vind je dat spannend? Vraag dan hulp aan de vertrouwenspersoon.

Kan ik vragen om een andere Jeugdbeschermer of Voogd?

Ja, dat mag. Als je vindt dat het echt niet goed gaat, kun je vragen om iemand anders. Je moet wel goed uitleggen waarom. Een verzoek wordt niet zomaar toegekend. Alleen zeggen dat je iemand niet mag, is meestal niet genoeg. Maar als je geen klik ervaart, kan dat wel een geldige reden zijn. Een leidinggevende van jouw voogd of jeugdbeschermer gaat dan eerst met jou in gesprek. Vaak helpt een goed gesprek al om dingen te verbeteren.

En bekijk het filmpje over de kinderrechter, dan zie je dat het veel minder spannend is dan je denkt.

Een pleeggezin, waarom en hoe werkt het?

In een pleeggezin woon je zoveel mogelijk zoals jongeren die wonen bij hun eigen ouders. Maar we kunnen niet zeggen dat het helemaal hetzelfde is. Sommige dingen zijn gewoon anders. In dit hoofdstuk bekijken we in deelhoofdstukken: waarom je in een pleeggezin woont, wat de regels zijn, hoe er voor jouw veiligheid wordt gezorgd en of je hulp kan vragen mocht jij jezelf onveilig voelen. We beginnen bij het waarom je in het pleeggezin woont.

Wonen in een pleeggezin

Als je in een pleeggezin woont, is dat altijd omdat iemand denkt dat dit (even) beter voor je is. Maar wie beslist dat eigenlijk? En waarom? Hoelang blijf je er wonen? En kun je nog naar huis? Logische vragen. Die we zo beantwoorden. Maar: blijf dit soort vragen ook na dit hoofdstuk stellen. Want niet meer thuis wonen voelt niet altijd makkelijk — zelfs, of juist als het in het pleeggezin best fijn voelt. Je mag altijd vragen waarom het is zoals het is. Laten we eens kijken hoe het besluit voor het pleeggezin wordt gemaakt.

Wie bepaalt dat een pleeggezin de juiste plek is? En voor hoe lang?

Er zijn twee routes naar een pleeggezin: vrijwillig, of via de kinderrechter.

Vrijwillige uithuisplaatsing

Jij, je ouders, hulpverleners en de gemeente vinden samen dat er hulp nodig is. Iedereen is het met elkaar eens dat een pleeggezin nu even beter is dan thuis. Dit heet officieel een ‘vrijwillige uithuisplaatsing’. En ja, vrijwillig staat hier bewust tussen aanhalingstekens. Voor sommige kinderen kan het namelijk voelen alsof ze geen keuze hebben. Als jij dit gevoel herkent, mag je hier altijd over praten.

Hoe lang woon je er?
Zolang jij, je ouders en de hulpverleners denken dat dit nodig is. Het kan zijn dat jullie het hierover niet eens zijn, of dat hulpverleners zich zorgen om je maken.
De hulpverlener schakelt dan de Raad voor de Kinderbescherming in. Die onderzoekt wat het beste is voor jou, en geeft advies aan de kinderrechter. De rechter beslist daarna wat er gebeurt.

Gedwongen uithuisplaatsing

Als er een jeugdbeschermer in beeld is, dan kan die vinden dat je verplicht uit huis moet. Zij denkt namelijk dat dit beter is voor je. Jij of je ouders zijn het hier dan vaak mee oneens. De Jeugdbeschermer gaat dan naar de kinderrechter. En de kinderrechter luistert vervolgens naar alle verhalen, ook die van jou. Op basis van alle inzichten beslist de kinderrechter waar je het beste kan wonen. Bijvoorbeeld in een pleeggezin.

Hoe lang duurt dat?
Een machtiging – de beslissing dat jij ergens moet wonen – is maximaal één jaar geldig. Na een jaar moet de kinderrechter opnieuw bekijken: Hoe gaat het met iedereen, kan en mag je terug naar huis? Of het voor jou toch beter is als je in een pleeggezin woont? Of een andere plek beter past? Bijvoorbeeld een gezinshuis. De Jeugdbeschermer mag weer advies geven, maar alleen de kinderrechter beslist en mag met maximaal één jaar verlengen (tenzij jouw pleegouders ook de voogdij hebben).

Ik ben het niet met de kinderrechter eens!

Vind je dat de rechter de verkeerde beslissing heeft genomen? Bijvoorbeeld omdat je niet in een pleeggezin wil wonen, of vindt dat je hier te lang moet blijven?

Bespreek dit dan met jouw hulpverleners en pleegouders. Werkt dit allemaal niet? Stuur dan een brief naar de kinderrechter en vraag haar om de uithuisplaatsing te stoppen of korter te maken. Een advocaat is niet nodig. De vertrouwenspersoon kan jou helpen met wat je in je brief kan zetten.

Praten met de rechter

Je hebt het recht om met de kinderrechter te praten over de beslissing die zij moet nemen. Dat kan best spannend zijn. Je kunt de rechter gewoon in je eigen woorden vertellen wat je ervan vindt en wat jij graag zou willen.

Je ouders en je jeugdbeschermer zijn hier niet bij. Als je dat spannend vindt kan je de vertrouwenspersoon mee vragen, als de kinderrechter dat ook goed vindt. Je ouders krijgen een apart gesprek.

Het is handig om vooraf te bedenken wat je tegen de kinderrechter wil zeggen. En dat bijvoorbeeld op te schrijven, zodat je geen belangrijke dingen vergeet. Je kunt die tekst dan ook aan de kinderrechter geven, als je het lastig vindt om het te vertellen of je liever niet in gesprek gaat.

Hoe ziet mijn toekomst eruit?

Als je ergens woont, wil je natuurlijk weten: hoe lang duurt dit? En wat is het plan?

In jeugdzorgtaal heet dit je toekomstperspectief. En dat komt in je hulpverleningsplan. Wat een termen he!? Je gaat eraan wennen, hoor. Kort: er hoort een plan te zijn waar je naartoe werkt. In dat plan staat bijvoorbeeld: “Zodra het thuis weer veilig is, ga je terug.” Of: “Je blijft hier totdat je 18 bent en gaat dan op kamers wonen.”

Heb je geen plan gezien? Of ben je het er niet mee eens? Praat er dan over me je pleegouders, jeugdbeschermer, voogd of vertrouwenspersoon.

Het netwerkpleeggezin

Als je in een pleeggezin woont kan het zijn dat je jouw pleegouders al kent. Bijvoorbeeld omdat het familie of vrienden zijn van je ouders. Dit heet dan een netwerkpleeggezin. Vaak is het fijner als je ergens terecht komt waar je de mensen al kent. Daarom zoeken ze meestal eerst naar een pleeggezin in het netwerk van je ouders.

Meestal onderzoeken ze vooraf of het wel goed voor je is als je bij deze bekenden komt te wonen. Ze kijken dan of het gezin de opvoeding en verzorging van jou aan kan. En zij kunnen bieden wat je nodig hebt. Ook is het belangrijk dat jouw ouders kunnen samenwerken met het netwerkgezin en de pleegzorgorganisatie. En dan zijn er nog de landelijke vereisten waar je netwerkpleegouders aan moeten voldoen. Dit zijn dezelfde regels als pleegouders die je niet kent. Zoals je ziet worden ook netwerkpleegouders goed gescreend voor ze voor je mogen zorgen.

Verhuizen naar een andere plek

‘Het komt voor dat je al een tijd in een pleeggezin woont, maar het hier niet zo goed gaat. Of misschien willen je ouders dat je terugkomt of wil de jeugdbeschermer dat je naar een andere plek gaat. Dit kan een hoop spanning opleveren als jij liever in je huidige pleeggezin wil blijven. Hieronder zie je hoe ze dan het beste voor jou kiezen:

Je woont korter dan 1 jaar in het pleeggezin

Als je minder dan een jaar in je pleeggezin woont, mag er sneller iets worden veranderd. Je pleegouders hoeven dan geen toestemming te geven voor een verhuizing. **Maar: dat betekent niet dat jouw mening er niet toe doet.** Jij mag altijd laten weten wat jij wil — bijvoorbeeld in een brief aan de kinderrechter. Ook kan er een bijzondere curator gevraagd worden: iemand die speciaal kijkt wat goed is voor jóu, en jouw belang vertegenwoordigt bij de rechter.

Je woont langer dan 1 jaar in het pleeggezin

Als je al langer dan een jaar in je pleeggezin woont, mag je niet zomaar overgeplaatst worden. Je pleegouders hebben dan iets wat het blokkaderecht heet. Dat betekent:

- Jouw pleegouders moeten eerst toestemming geven. En geven ze dit niet, dan oordeelt de kinderrechter.

  Als jij een OTS hebt, moet de kinderrechter altijd goedkeuring geven.

Dit klinkt misschien allemaal ingewikkeld, maar het is er om je te beschermen — vooral als je het fijn hebt in je huidige gezin. De vertrouwenspersoon denkt graag met je mee als je iets wil weten over verhuizen.

Regels in het pleeggezin

Elk pleeggezin heeft huisregels of leefregels. De regels dragen eraan bij dat iedereen het naar zijn zin heeft. In pleeggezinnen kunnen de regels hetzelfde zijn als in elk ander gezin maar de regels kunnen ook heel anders zijn dan je thuis gewend bent! Dat is net als wanneer je bij nieuwe vrienden op bezoek gaat, daar gaat het vaak ook net anders dan bij jou thuis.

De leefregels horen bij de opvoedstijl van het pleeggezin. En dat kan even wennen zijn. Wel moeten de regels voor iedereen duidelijk zijn.
Regels kunnen gaan over:

- Hoe jullie met elkaar omgaan
- Dat je met elkaar het huis netjes houdt
- Hoe het veilig blijft

De pleegouder(s) bespreken de regels altijd met je. Meestal gebeurt dit als je er gaat wonen, of als de regels veranderen. Natuurlijk mag je ook zelf naar de regels vragen.

Mijn veiligheid en hulp

Het is belangrijk dat je veilig bent en je je veilig voelt op de plek waar je woont. Als je zorgen of problemen hebt, is het vaak best moeilijk om daar met iemand over te praten. Soms lijkt het of je de enige bent die iets voelt. Maar iedereen heeft wel eens een probleem. Het is dan prettig als iemand je kan helpen of gewoon naar je luistert. Voel je je onveilig, of heb je te maken gehad met geweld in de jeugdzorg? Laat dan altijd van je horen.

Wat is geweld?
Er zijn verschillende vormen van geweld:

Lichamelijk geweld	Slaan, schoppen, te weinig eten geven, of bewust te weinig of te veel medicijnen geven.
Seksueel geweld	Begluren, dwingen om naar seks te kijken, aanranding, verkrachting of het ontvangen van ongewenste naaktfoto's.
Psychisch geweld	Pesten, bedreigen, belachelijk maken, opsluiten of het beperken van contact met anderen.

**Dit is geen volledige lijst. Vraag altijd om hulp als je denkt dat je te maken hebt met geweld.*

Ik word gepest, kan ik hierover klagen?

> Ja, dat kan. Pesten is nooit jouw schuld. Je verdient een veilige plek. Als je wordt gepest, moet je pleegouder altijd iets voor je doen. Vind je dat je niet genoeg wordt geholpen, dan mag je hierover klagen.

Ik voel me onveilig, of maak geweld mee

Wat moet je doen als je je onveilig voelt in het pleeggezin? Of erger: te maken krijgt met geweld in het pleeggezin? Praat er dan zo snel mogelijk met iemand die je vertrouwt. De eerste persoon die in je opkomt, is vaak een goede keuze. Een familielid, een goede vriend(in), leraar — of de vertrouwenspersoon. Het kan soms voelen alsof je de enige bent. Maar er zijn meer jongeren die dit meemaken. Hoe eerder jij durft om erover te praten, hoe sneller we kunnen helpen. Er is altijd iemand die wil helpen.

Wat doet de vertrouwenspersoon?

De vertrouwenspersoon luistert naar je en staat naast je. Samen kijken jullie wat je kunt doen, en wat jij daarbij nodig hebt. Soms is dat alleen een gesprek. Soms krijg je uitleg over je rechten, of hulp bij het doen van aangifte. Ook kan de vertrouwenspersoon met je meegaan naar een belangrijk gesprek, bijvoorbeeld om je onveilige gevoel bespreekbaar te maken.

Wanneer de vertrouwenspersoon in actie *moet* komen

Als jij of anderen onveilig zijn, moet de vertrouwenspersoon bepaalde stappen nemen. We kijken dan met wie je het beste in gesprek kunt gaan over de zorgen die we hebben. Als de zorgen ernstig zijn, of niet serieus worden genomen, doen we een melding bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd of Veilig Thuis. De vertrouwenspersoon bespreekt dit altijd eerst met jou. Er gebeurt nooit iets zonder dat jij het weet.

Twijfel je? Neem contact op!

Soms is er geen geweld en voel jij je onprettig. Of denk je misschien: dit is vast niet erg genoeg om te bespreken met een vertrouwenspersoon. Dat jij je onprettig voelt is voor ons al belangrijk genoeg om je te helpen. Laat je dus horen! Wat jij voelt is belangrijk. Soms kan één gesprek al veel oplossen.

Mijn hulpverleningsplan en dossier

Ieder pleegkind krijgt een eigen hulpverleningsplan. Dat plan gaat over wat jij nodig hebt en welke hulp je krijgt. Het is één van de belangrijkste documenten in je dossier. Je maakt het plan samen met je pleegouders, ouders/opvoeders en pleegzorgbegeleider en als je die hebt, de jeugdbeschermer of voogd.

In zo'n plan staat bijvoorbeeld:

- Welke hulp je krijgt.
- Hoe het contact met je ouders verloopt.
- Naar welke school je gaat.
- Of je mag logeren bij een vriend(in)

Je leven verandert continu – en daardoor ook het plan. Bijvoorbeeld als je vaker naar huis mag, je school hebt afgerond, of je extra hulp nodig hebt. Elke verandering wordt met jou en je ouders besproken.

Mag ik meedenken over dat plan?

Graag zelfs! Het gaat om jouw toekomst en je hebt er zelfs recht op.

Zo werkt het:

- Ben je jonger dan 12, en zien hulpverleners en ouders dat je goed snapt waar het over gaat? Dan mag je meedenken.

- Ben je 12 jaar of ouder? Dan moet jouw mening altijd worden opgeschreven als je daar om vraagt.

Lees je je plan later terug en staat jouw mening er niet bij? Geef dit dan aan, of vraag aan je vertrouwenspersoon wat je dan kan doen. Laat je horen!

Mijn dossier

In jouw dossier staat alle informatie over jou. Bijvoorbeeld:

- Je hulpverleningsplan
- Afspraken
- Verslagen van gesprekken
- Eventueel andere gegevens over jouw hulptraject

Jij mag altijd weten wat er in je dossier staat. Wil je dit?
Vraag dit aan je pleegouders, pleegzorgbegeleider of jeugdbeschermer(bij OTS).

Wie mogen informatie lezen uit jouw dossier?

Jij bent niet de enige die in jouw dossier mag kijken. Wie er allemaal in je dossier mag heeft te maken met jouw leeftijd. Hoe ouder je wordt, hoe meer controle je hebt over wie jouw informatie mag zien. Hoe dat voor jou zit zie je op de volgende pagina.

Je bent jonger dan 12 jaar

Samen met je ouders of hulpverlener mag je zien wat er in je dossier staat. Als anderen toegang willen, hebben ze toestemming nodig van je ouders, of wettelijke vertegenwoordiger zoals een voogd.

Je bent 12, 13, 14 of 15 jaar

Jij mag zelfstandig in je dossier kijken. Als anderen toegang willen, hebben ze toestemming nodig van jou en je ouders, of een wettelijke vertegenwoordiger zoals een voogd. Heb je een ondertoezichtstelling (OTS) dan kan je ook een afspraak maken met je jeugdbeschermer om in je dossier te kijken.

Je bent 16, of 17 jaar

Jij mag zelfstandig in je dossier kijken. Ook bepaal jij nu als enige wie er in je dossier mag. Je hebt hier geen ouder, of andere wettelijke vertegenwoordiger meer voor nodig. Niemand mag dus in je dossier kijken als jij geen toestemming geeft, zelfs je ouders niet.

Zij mogen altijd in je dossier

Alle hulpverleners die direct bij jou betrokken zijn, mogen informatie over jou inzien, zodat ze goede zorg kunnen geven.

Soms mag informatie worden gedeeld omdat het noodzakelijk is. Bijvoorbeeld bij onderzoeken die lopen bij Veilig Thuis, De Raad van Kinderbescherming, of de kinderrechter.

Tot je 18e hebben je ouders wel recht op informatie. Als je niet wil dat je ouders in je dossier kijken dan ontvangen ze niets meer over hoe het dagelijks met je gaat. Maar verhuis je, of ga je naar een andere school, dan krijgen ze dit wel te weten. Ook krijgen ze informatie over algemene doelen van de hulpverlening en waar ze zelf aan moeten werken.

Jij of anderen willen iets niet delen uit je dossier, mag dat?

Jij mag altijd vragen of je ouders of hulpverleners iets niet met anderen willen delen, zelfs al staat het in je dossier. Bijvoorbeeld een slecht punt op school met je ouders, of als er iets in je verslag staat dat je niet wil delen. Ook ouders, of andere hulpverleners hoeven niet alle informatie met jou te delen. Dat mag als ze denken dat die informatie schadelijk voor je is.

Wie kijken er allemaal in je dossier?

Wil je weten wie er allemaal toegang heeft tot jouw dossier? Vraag dit dan aan je pleegouder of pleegzorgbegeleider. Meestal delen hulpverleners het vooraf met jou als ze informatie over jou met anderen willen delen.

Er staat een fout in mijn dossier, en nu?

Oeps! Staat je naam, geboortedatum of school fout geschreven? Dan moet dit worden aangepast als jij dat vraagt. Ben je het inhoudelijk ergens niet mee eens? Bijvoorbeeld over hoe vaak je mag logeren bij vrienden. Dan kan het zijn dat je hulpverleners het anders zien en het niet veranderen. Jouw mening hierover blijft belangrijk, en die moeten ze altijd toevoegen.

Hoe lang bewaren ze mijn dossier?

Je dossier bewaren ze minimaal 20 jaar. Wil je het eerder laten verwijderen? Stuur dan een brief. Dit mag je zelf sturen vanaf je 12e, of vragen aan je ouders. Je kan je dossier alleen laten verwijderen als je geen jeugdzorg meer krijgt. Let op: het is slim om je dossier wel zelf te bewaren. Veel volwassenen hebben op latere leeftijd vragen over hun tijd in de jeugdzorg. Het dossier kan dan antwoord geven.

Precies weten wat wel en niet mag rondom de informatie in jouw dossier?
De overheid heeft een handige privacy app gemaakt voor jongeren.Scan de QR-code en ontdek hoe het voor jou zit.

18 jaar en nu?

Als je 18 wordt verandert er veel. Je bent dan officieel volwassen. Je mag stemmen, een rijbewijs halen en zelf kiezen waar je gaat wonen. Eigenlijk is het feest! Maar, je moet ook meer regelen. Een zorgverzekering afsluiten, een DigiD aanvragen. Ook de pleegzorg die je ontvangt kan veranderen! Pfoe, voelt wel als werk hé? We zetten het op een rijtje.

Wat verandert er in mijn pleegzorg?

Wat gebeurt er met mijn geld, voogdij, en kan ik in het pleeggezin blijven wonen?

Wie betaalt wat?
Als je 18 wordt, moet je veel meer zelf regelen en betalen. Maar:

- Je ouders met gezag zijn tot je 21e verplicht om te helpen als je niet genoeg geld hebt.
- Ze moeten je ook helpen met studiekosten, als je daar recht op hebt.
- En: schulden die je na je 18e maakt, moet je zelf aflossen. Daar zijn je ouders niet meer voor verantwoordelijk.
- Heb je schulden? Vraag dan bij de gemeente om hulp.

Wat gebeurt er met je voogd of OTS?

- **Heb je een voogd?** Dan stopt deze automatisch als je 18 wordt. (Je voogd mag dan geen beslissingen meer voor jou maken.)
- **Heb je een ondertoezichtstelling (OTS)?** Dan stopt die ook op je 18e.

Ja, 18 worden is leuk, maar niet altijd makkelijk.
Eén geluk, je vertrouwenspersoon staat altijd voor je klaar wanneer je met Jeugdzorg te maken hebt, of in het verleden Jeugdzorg hebt gehad.

Kan je blijven wonen in het pleeggezin?

Ja, dat kan. Als jij en je pleegouders dat willen, kun je tot je 21e in het pleeggezin blijven wonen. Als je dit samen voor je 18e regelt, gebeurt dit automatisch. De pleegzorgbegeleider blijft dan nog steeds betrokken bij jou en je pleegouders.

Op jezelf wonen, of deeltijd pleegzorg

Als je langer in het pleeggezin wil blijven wonen, moet je daar ook echt wonen. Wil je bijvoorbeeld op kamers, dan stopt de vergoeding vanuit de pleegzorg. Als je in de weekenden of vakanties terug wil blijven komen in het pleeggezin, kan je deeltijd pleegzorg regelen. Vraag aan je pleegouders hoe dit werkt en of dat voor jou kan.

Verlengde pleegzorg

Soms kan die hulp zelfs tot je 23e verlengd worden — maar: ook hier geldt alleen als jij en je pleegouders dat willen. Daarnaast moet de gemeente dit vóór je 21e goedkeuren. Jij kan dit zelf aanvragen met de pleegzorgbegeleider. Vraag je pleegouders eventueel om hulp.

18ennu.nl: voor alles wat niet over pleegzorg gaat

Wil je weten hoe het zit met huur, studiefinanciering of zorgtoeslagen? Of hoe je een eigen huisje regelt? Ga dan naar 18ennu.nl. Daar vind je alles over geld, wonen, school en werk voor als je 18 bent.

Wat doet de vertrouwenspersoon?

Een vertrouwenspersoon is iemand waarmee jij, je ouders of pleegouders in vertrouwen iets kunnen bespreken. Dus zonder dat een ander te horen krijgt wat er is besproken.

De vertrouwenspersoon is er speciaal voor jou, en staat los van de pleegzorg en de jeugdzorginstanties. Dat is heel fijn als je iets dwars zit over het pleeggezin of andere hulpverleners. Je kan hierover praten zonder dat iemand anders daarvan afweet.
De vertrouwenspersoon luistert en helpt je verder.

Even praten met een vertrouwenspersoon

Laten we een gesprek starten met onze fictieve vertrouwenspersoon Jelle van Jeugdstem. Kunnen we in een korte Q&A meteen wat moeilijke vragen stellen over wat een vertrouwenspersoon allemaal doet.

Hoi Jelle, waarover kan ik praten met de vertrouwenspersoon?

Echt over alles! In dit boekje hebben we het over je rechten in het pleeggezin, maar zelfs als er iets dwars zit op school, of met vrienden niet zo lekker loopt, dan kan je gewoon contact opnemen. We luisteren altijd.

Oké, maar kan ik ook mijn hart luchten?

Zeker! Ook als je gewoon even je hart wil luchten, zitten we klaar. Als er bijvoorbeeld iets in het pleeggezin is dat verandert, jij iets zelf wil veranderen, of je iets niet begrijpt. We leven met je mee, helpen je met wat je kan doen en waar nodig geven we informatie over je rechten.

En wat doen jullie nog meer?

Heel veel meer. Vertrouwenspersonen hebben een drukke dag. Wat we onder andere voor je doen:

- Uitleggen hoe pleegzorg en jeugdzorg werkt.
- Zoeken naar een oplossing voor een probleem of klacht.
- Vertellen over je rechten in de jeugdzorg.
- Helpen met het indienen van een klacht.
- Met je mee naar gesprekken over het probleem of de klacht.
- Ondersteunen als je met geweld te maken krijgt in de pleegzorg, of op andere plekken.
- We doen meldingen bij instanties van Jeugdzorg als iets beter kan, of misgaat.

Hoe vaak kan ik een vertrouwenspersoon zien?

Goeie vraag! Als je in een pleeggezin woont kan je doordeweeks altijd met een contactpersoon bellen, of chatten. De gegevens noem ik verderop in dit gesprek.

Goed hoor. Maar eh, kan ik een vertrouwenspersoon ook écht vertrouwen?

Absoluut. Als vertrouwenspersoon houd ik alles geheim. Pleegouders, jeugdbeschermers, leraren, niemand krijgt iets te weten over wat jij vertelt. Er is maar één uitzondering. Als jij iets vertelt dat gevaarlijk is voor jezelf, of voor anderen, dan móet de vertrouwenspersoon hier iets mee doen.

Geen zorgen. Als dit al gebeurt, kijken we altijd samen hoe en aan wie we dit moeten vertellen. En alleen als jij het niet zelf wil zeggen, doet de vertrouwenspersoon dit voor je. Dus: alles is geheim, tenzij het gevaarlijk wordt.

Duidelijk, nog één test: kijk jij in mijn dossier?

Haha, goed dat je zo kritisch bent. Geen zorgen. Een vertrouwenspersoon kan en wil niet in je dossier kijken. We praten ook nooit vooraf over jou met andere hulpverleners. Tenzij jij samen met de vertrouwenspersoon in het dossier wil kijken. Ik weet dus alleen wat je mij vertelt, jij bepaalt! Voelt dat goed?

Zeg Jelle, mag ik je nummer, of op Insta? Je hebt me overtuigd!

Jij altijd. En je kan ons inderdaad volgen op Insta! En chatten kan via onze website. Zo kan je vertrouwenspersonen zoals ik op werkdagen bereiken:

(Gratis) bellen: 088 555 10 00	(09:00 – 17:00)
Chatten via: jeugdstem.nl	(09:00 – 20:00
Insta: @jeugdstem	(Updates volgen)

Owja. Elke hulpverlener kent Jeugdstem. Dus vraag dit vooral aan ze als je dit boekje een keer niet kan vinden.

En als je liever luistert dan leest, check dan vooral onze podcast! Hier duiken we met jongeren in herkenbare situaties uit de jeugdzorg.

Zo, dat was 'm. Goed dat je er was en als er iets is: laat je stem horen! Groetjes, Jelle.

(Jelle is even offline)

Spotify

Luister en ontdek hoe je er niet alleen voor staat.

Jouw frustratie = onze start podcast

JeugdStem

Overschakelen naar video

frustratie = onze start'

Jeugdstem

-12:27

3:43

Wat als je vertrouwenspersoon niet beschikbaar is?

De vertrouwenspersoon is er alleen op werkdagen. Wat als je in het weekend een luisterend oor nodig hebt? Of wat als je in een spoedeisende situatie zit? Dit overzicht helpt.

Jouw situatie	Wie beschikbaar	Te bereiken via	Wanneer?
Spoedeisende hulp	Alarmnummer 112	112	24/7
Ik denk aan zelfmoord	113	113 113.nl	24/7
Twijfel je aan je mentale gezondheid?	Je behandelaar, huisarts, huisartsenpost, GGZ crisisdienst	Deze telefoon nummers kun je zelf even opzoeken.	Wisselt. Crisisdienst Meestal 24/7
Luisterend oor nodig en 8 – 18 jaar	De Kindertelefoon	0800 - 0432 kindertelefoon.nl	11:00 – 21:00
Luisterend oor nodig en 16 – 27 jaar	In je bol	0800 - 0450 injebol.nl	14:00 – 22:00

Andere handige plekjes

Pleegzorg.nl

Hier vind je allerlei informatie, video's, verhalen en leestips over pleegzorg.

JongWijs.org

JongWijs is een netwerk van jongeren tussen 14 en 25 jaar met ervaring in de pleegzorg. JongWijs organiseert ontmoetingen en events voor jongeren en laat horen wat jongeren belangrijk vinden. Met als doel om samen de pleegzorg te verbeteren.

Praat met iemand die je vertrouwt

Dit kan een buurman, schoolmentor, oma of tante zijn. Iemand uit jouw netwerk bij wie jij je comfortabel voelt. Je kan die persoon vragen of die voor jou een persoonlijke mentor wil zijn. Zo kan diegene bijvoorbeeld mee naar gesprekken die je hebt met hulpverleners. Deze persoon kan ook een JIM zijn. Deze afkorting staat voor Jouw Ingebrachte Mentor.
Meer hierover lees je op jimwerkt.nl. Als jij en je persoonlijke mentor, of je JIM er samen een keer niet uitkomen dan kan je ook samen advies vragen bij de vertrouwenspersoon.

Aantekeningen

JeugdStem
vertrouwenspersonen akj

Hallo,
met Jeugstem,
vertel maar,
ik ben er.

Wil je contact met een vertrouwenspersoon?

Bel gratis: 088 555 10 00
Chat: www.jeugdstem.nl

Scan QR code om te chatten →

Jeugdstem
Pand Zuid
IJsbaanpad 9-11
1076 CV Amsterdam

Landelijk nummer cliënten
088 555 1000